

Sygn. akt II KK 234/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 września 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Ryński (przewodniczący)

SSN Włodzimierz Wróbel (sprawozdawca)

SSN Małgorzata Gierszon

w sprawie **S. M.**

skazanego z art. 291 § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 30 września 2014 r.,

kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w W.

z dnia 5 września 2013 r.,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w W.

z dnia 18 grudnia 2012 r.,

- 1) uchyla zaskarżony wyrok oraz utrzymany nim w mocy wyrok Sądu Rejonowego w W. i uniewinnia oskarżonego od popełnienia zarzucanego przestępstwa z art. 279 § 1 k.k., zaś kosztami procesu obciąża Skarb Państwa;**
- 2) zarządza zwrot na rzecz S. M. kwoty 450 (czteryście pięćdziesiąt) zł uiszczonej tytułem opłaty od kasacji.**

UZASADNIENIE

S. M. został oskarżony o czyn z art. 279 § 1 k.k., tj. dokonanie kradzieży z włamaniem samochodu marki Mercedes Benz Sprinter 412 D o numerze rejestracyjnym [...] w dniu 18 kwietnia 2008 r. w W. na szkodę P. K. oraz [...] Bank S.A. Wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 18 grudnia 2012 r. został uznany winnym tego, „że w dniu 18 kwietnia 2008 r. w nieustalonym miejscu między ul. [...] przyjął samochód marki Mercedes Benz Sprinter 412 D o numerze rejestracyjnym [...] o wartości około 28.060 (dwadzieścia osiem tysięcy sześćdziesiąt) złotych, o którym wiedział, że został uzyskany za pomocą czynu zabronionego, czym działał na szkodę P. K. i [...] Bank S.A.”, tj. o czyn z art. 291 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., za co wymierzono mu karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Wyrokiem Sądu Okręgowego w W. z dnia 5 września 2013 r. utrzymał ten wyrok w mocy.

Od powyższego prawomocnego wyroku kasację wniósł obrońca skazanego, zarzucając orzeczeniu:

- 1) rażące naruszenie przepisów prawa procesowego, stanowiące bezwzględną przyczynę odwoławczą a mianowicie art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. i art. 14 k.p.k. przez uznanie oskarżonego za winnego czynu, który nie był objęty skargą uprawnionego oskarżyciela, pomimo braku tożsamości czynu zarzucanego i przypisanego oskarżonemu z art. 291 § 1 k.k.;
- 2) rażące naruszenie prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 457 § 3 k.p.k. poprzez brak wnikliwego i konkretnego ustosunkowania się przez Sąd Okręgowy do sformułowanego w apelacji zarzutu naruszenia art. 7 k.p.k., brak wykazania konkretnymi, znajdującymi oparcie w ujawnionych w sprawie okolicznościach argumentami, dlaczego uznano zarzut za bezzasadny, pomimo iż pomówienie świadka H. M. nie zostało potwierdzone innymi obiektywnymi dowodami zaś dowody w postaci opinii DNA, opinii osmologicznej, daktyloskopijnej, mechanoskopijnej stoją z nimi w sprzeczności.

Podnosząc powyższe zarzuty, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w W. do ponownego rozpoznania.

W swojej odpowiedzi na kasację Prokurator Prokuratury Okręgowej wniósł o oddalenie kasacji.

Sąd Najwyższy zważy, co następuje.

Kasacja okazała się zasadna w stopniu umożliwiającym jej rozpoznanie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Z uwagi na to, że dla wydania orzeczenia wystarczające było rozpoznanie zarzutu nr 1 (wystąpienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej), a rozpoznanie pozostałych uchybień byłoby przedwczesne lub bezprzedmiotowe dla dalszego toku postępowania, zgodnie z art. 518 k.p.k. w zw. z art. 436 k.p.k. Sąd Najwyższy ograniczył rozpoznanie kasacji jedynie to tego zarzutu.

Orzecznictwo sądów powszechnych, a także Sądu Najwyższego wypracowało szereg kryteriów niezwykle pomocnych przy ustalaniu tożsamości czynów w perspektywie zasady skargowości, wyrażonej w art. 14 k.p.k. Zgodnie z tą zasadą, ramy postępowania jurysdykcyjnego są określone przez zdarzenie historyczne opisane w akcie oskarżenia, a nie przez poszczególne elementy tego opisu. Zatem, zasada skargowości nie ogranicza sądu w ustaleniach wszystkich cech faktycznych tego zdarzenia oraz w zakresie oceny prawnej rozpoznawanego czynu. Sąd nie jest więc związany ani szczegółowym opisem czynu zawartym w zarzucie aktu oskarżenia, ani kwalifikacją prawną nadaną temu czynowi przez oskarżyciela (tak m.in. Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 30 października 2012 r., II KK 9/12, *LEX nr 1226693*, z dnia 17 maja 2011 r. III KK 96/11 *LEX nr 795787*, postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 19 października 2010 r. III KK 97/10 *OSNKW 2011/6/50*). Oznacza to, że jedynie zdarzenie historyczne, jako opis określonych faktów z przeszłości wiąże sąd orzekający w sprawie.

Nie można jednak zapominać, że istnieje korelacja pomiędzy opisem owego zdarzenia i jego oceną prawną wskazaną przez oskarżyciela. Komplet znamion typu czynu zabronionego odzwierciedla typowe sposoby ich realizacji (a więc w pewnym sensie determinuje zakres zdarzeń historycznych, które spełniają ów zgeneralizowany opis zachowania karalnego). To od przyjętej w akcie oskarżenia

hipotezy kwalifikacji prawnej i szczególowości przedstawienia zdarzenia mającego realizować tę hipotezę, zależy możliwość modyfikacji opisu czynu przez sąd w fazie jurysdykcyjnej procesu. Zatem im bardziej precyzyjnie zdarzenie poddane przez prokuratora osądowi zostało opisane, tym mniejsze są możliwości sądu w przyjęciu odmiennej jego oceny i dokonania ewentualnych zmian. Nie można zatem, jak zdaje się to czynić Sąd I instancji, a za nim Sąd odwoławczy poprzestać na odniesieniu się do jednostkowego orzeczenia Sądu Najwyższego, w którym postawiono tezę o dopuszczalności przypisania oskarżonemu przestępstwa paserstwa zamiast zarzuconej kradzieży czy kradzieży z włamaniem (postanowienie z dnia 25 października 2012 r., IV KK 87/12, *LEX nr 1226759*). W judykacie tym znajduje się szereg kryteriów, jakie muszą zostać zweryfikowane, by teza powyższa była spełniona (m.in. odwołanie rozsądnej życiowej oceny).

W niniejszej sprawie oskarżyciel zarzucił S. M. dokonanie kradzieży z włamaniem samochodu marki Mercedes Benz Sprinter. Czyn został przez niego opisany precyzyjnie z uwzględnieniem miejsca, czasu i okoliczności (m.in. sposób przełamania zabezpieczenia i samego zaboru). Sąd I instancji uznał jednak, że brak jest wystarczających dowodów na przypisanie tego właśnie czynu.

Prokurator poddał zatem w sposób nie budzący wątpliwości zdarzenie historyczne polegające na podjęciu przez oskarżonego aktywności w postaci przełamania zabezpieczenia wskazanego wyżej pojazdu, uruchomienie silnika i odjechanie z konkretnego miejsca zdarzenia w określonym kierunku. Sąd natomiast (po przesądzeniu, że tego udowodnić oskarżonemu niepodobna) ocenił zgoła całkowicie inne w sensie czasowym, miejscowym, ale przede wszystkim technicznym zachowanie, tj. aktywność polegającą na przyjęciu od innej osoby wskazanego pojazdu, który to został już wcześniej skradziony. Nie zmienia tej oceny twierdzenie Sądu odwoławczego, że oskarżony wszakże wszedł w posiadanie samochodu 8 minut po dokonaniu kradzieży, ok. 4,5 km od miejsca, gdzie to nastąpiło (s. 2 uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego). Zwrócić należy uwagę, że oskarżyciel nie zarzucił S. M., tego, że wszedł w posiadanie (w jakikolwiek sposób) cudzego mienia, ale dokładnie opisał, jak miało to nastąpić (zabór połączony z przełamaniem zabezpieczenia). Z tego też względu rozważania Sądu Odwoławczego na temat nieznacznego przesunięcia czasowego i

geograficznego zachowania oskarżonego w zestawieniu z aktem oskarżenia są o tyle nieistotne, gdyż Sąd ten pisze *de facto* o dwóch zupełnie odmiennych w perspektywie modus operandi sprawcy zachowaniach, z których każde realizuje znamiona innego typu czynu zabronionego (wcześniejsze - art. 279 k.k. i późniejsze - 291 k.k.). Przepięstwo paserstwa zakłada pewną sekwencyjnosc zdarzeń, bowiem konieczne jest wykazanie uprzedniej realizacji znamion innego typu czynu zabronionego.

Uzna zatem nalezy, ze zachowanie (zdarzenie historyczne) opisane w skardze uprawnionego oskarzyciela, jako podjecie czynnosci przełamania w okreony sposob zabezpieczeń mienia, a nastepnie jego zaboru (poprzez podjecie konkretnych aktywnosci, w konkretnym miejscu i czasie) w celu przywlaszczenia i zakwalifikowane z art. 279 k.k., nie moze by nastepnie uznane w toku postepowania sadowego za przepięstwo paserstwa z art. 291 k.k., gdyz nie moze ono odpowiada kategorii zachowa opisanych przez ten przepis.

Z uwagi na to, ze do naruszenia art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. doszlo juz w fazie wyrokowania przez Sąd pierwszej instancji nalezalo uchylid wyrok tego Sądu. Jednoczesnie, z uwagi na dokonane przed tym Sądem ustalenia faktyczne (s.1 uzasadnienia wyroku), zaakceptowane przez Sąd odwoławczy, a wykluczające sprawstwo S. M. za zarzucony mu w akcie oskarzenia czyn, polegający na dokonaniu w dniu 18 kwietnia 2008 r. w W. kradziezy z wlamaniem samochodu marki Mercedes Benz Sprinter 412 D o numerze rejestracyjnym [...], nalezalo orzec jak w sentencji i uniewinnid S. M. od zarzutu popełnienia tego czynu.